

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของ
นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของ
นักศึกษาศายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยมหิดล

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2562

.....
จตุพัฒน์ ประพจนสมบูรณ์
ผู้วิจัย

.....
กิตติชัย ราชมหา,
Ph.D.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเกษม กันตามระ,
Ed.D.
ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
ดวงพร อาภาศิลป์,
Ph.D.
คณบดีวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

.....
วนรักษ์ ชัยมาโย,
Ph.D.
กรรมการสอบสารนิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.กิตติชัย ราชมหา อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักของโครงการวิจัยนี้ ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งการสละเวลาให้คำแนะนำและความเห็นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ตลอดจนคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์นี้ที่ได้ให้ความกรุณา ในการพัฒนางานวิจัยตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกท่านที่คอยกรุณาสละเวลาและเอื้อเฟื้อข้อมูลรวมถึงการให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่มีส่วนช่วยในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะถูกนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ และผู้วิจัยขอมอบงานวิจัยนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ และผู้ประสิทธิ์ประสาทและวางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

จตุพัฒน์ ประพจนสมบูรณ์

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยมหิดล

A STUDY OF INFLUENCING FACTOR THAT DEVELOPS THE ENTREPRENEURIAL MINDSET IN SCIENCE AND TECHNOLOGY UNDERGRADUATE STUDENTS OF MAHIDOL UNIVERSITY

จุดพัฒนา ประพจนสมบูรณ์ 5950223

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : กิตติชัย ราชมหา, Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเกษม กันตตามระ, Ed.D., วรักษ์ ชัยมาโย, Ph.D.

บทคัดย่อ

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันจำเป็นต้องพึ่งการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆจากผู้ประกอบการเพื่อที่จะสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที โดยในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการออกแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อออกมารองรับโอกาสและภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ๆ โดยใช้วิธีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่จะทำให้แผนยุทธศาสตร์ชาติครั้งนี้สำเร็จ คือ นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะมีส่วนช่วยในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆออกมาให้กับประเทศชาติ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้มุ่งเน้นการศึกษาการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยผู้จัดทำเลือกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้โดยใช้วิธีแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sample) ด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 30 คน และมหาวิทยาลัยอื่นอีกจำนวน 10 คน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัยนี้ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอข้อมูล เพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนารูปแบบการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไป

คำสำคัญ : ภาวะผู้ประกอบการ / นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญรูปภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ข้อจำกัดของการวิจัย	2
ประโยชน์ของผลการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง	4
การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial education)	4
คุณลักษณะของการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ (Characteristics of entrepreneurial education)	4
ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (Theory of planned behavior : TPB)	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เข้าสู่ประเด็นปัญหาการวิจัย	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	10
ข้อนำเสนอการวิจัย (Research Proposition : P)	11
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	12
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	12
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	12
การเก็บรวบรวมข้อมูล	12
สถิติหรือวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	13
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	14

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	17
สรุปผลการวิจัย	17
อภิปรายผลการวิจัย	19
ข้อเสนอแนะงานวิจัย	20
ข้อเสนอทางด้านวิชาการ	20
ข้อเสนอทางการนำผลการวิจัยไปใช้ในภาคปฏิบัติ	21
มติสถาบันครอบครัว	21
มติสถาบันการศึกษา	21
มติภาครัฐที่มีต่อนโยบายการศึกษาของประเทศ	21
บรรณานุกรม	22
ภาคผนวก	25
ภาคผนวก ก สำเนาใบรับรองว่าผ่านการอบรม CITI	26
ภาคผนวก ข การรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน	27
ภาคผนวก ค แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก	28
ประวัติผู้วิจัย	30

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ตารางสรุปวิธีการและกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย	13

สารบัญรูปร่าง

ภาพที่	หน้า
2.1 คำจำกัดความของความหมายการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ	5
2.2 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)	6
2.3 กรอบแนวคิดงานวิจัย	10

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาของหัวข้อวิจัยในครั้งนี้เกิดขึ้นมาจากความสนใจของผู้วิจัย ซึ่งสนใจด้านของการพัฒนารูปแบบการศึกษาเรื่องของการสร้างแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการให้กับนักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ ประกอบกับผู้วิจัยซึ่งเคยได้เรียนสายวิทยาศาสตร์มาก่อน และเล็งเห็นว่า นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์มีความสามารถที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบการเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังมีนโยบายระดับประเทศที่สนับสนุนเรื่องของผู้ประกอบการนวัตกรรมยุคใหม่ จึงทำให้เกิดแนวคิดวิจัยนี้ขึ้น

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งเป็น แผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยนโยบายนี้มีวิสัยทัศน์ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนและปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ เพื่อปรับทิศทางและสร้างหนทางในพัฒนาประเทศให้เจริญรวมไปถึงสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันได้ โดยได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้เป็นประเทศเศรษฐกิจใหม่ โดยทำให้ประเทศและประชากรมีรายได้สูงขึ้นภายใน 5-6 ปี ด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยมีฐานแนวคิดหลัก คือ การเปลี่ยนจากสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้า “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าเป็นการเน้นธุรกิจบริการมากยิ่งขึ้น

จากแผนยุทธศาสตร์ชาตินี้มีการเปลี่ยนแปลงของหลายกลุ่มธุรกิจเป็นอย่างมากทั้งภาคอาหารและเกษตรกรรม, กลุ่มสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์, กลุ่มเครื่องมือ, หุ่นยนต์, กลุ่มดิจิทัลต่างๆ และกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และการบริการที่มีมูลค่าสูง ทำให้หลายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เปลี่ยนไปเป็นธุรกิจยุคใหม่ (Smart Enterprises) และสตาร์ทอัพ (Startup) ทำให้มีบริษัทที่เกิดใหม่และมีประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การเกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ได้อย่างง่ายดายและเป็นการเปิดโอกาสให้กับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่ได้มีทุนมากพอ แต่มีไอเดียดีๆ สามารถเป็นผู้ประกอบการได้

ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาปี 2560 พบว่า จำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษาในปี 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 251,303 คน ซึ่งเป็นการจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 215,518 คนจากมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ โดยสาขาที่จบมากที่สุด คือ สาขาการจัดการบริหารธุรกิจ รองลงมา คือ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ และสาขาภาษาศาสตร์ตามลำดับ ถ้าพิจารณาคือนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสายวิทยาศาสตร์ซึ่งมีขนาดประมาณครึ่งหนึ่งของนักศึกษาทั้งหมดและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านของนวัตกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของ แผนยุทธศาสตร์

ชาติ ทำให้ทางผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรมีการศึกษาในด้านของแรงจูงใจ และปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยที่ส่งเสริม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างแนวความคิดเพื่อเป็นผู้ประกอบการ อีกทั้งยังทราบถึงโอกาสและแนวโน้มของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ที่จะจบออกมาทำธุรกิจหรือเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาประเทศตามแบบ แผนยุทธศาสตร์ชาติ

จากการที่มหาวิทยาลัยมหิดลได้ประกาศว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลกในวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 ในงานแถลงข่าว MAHIDOL : Towards Being Entrepreneurial University ด้วยการสร้างนักศึกษาให้เก่งและมีความเป็นผู้ประกอบการในตัวเอง โดยต้องมีกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง กล้าคิด กล้าทำ และต้องเป็นผู้สร้างงานวิจัยให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่สามารถทำประโยชน์ให้สังคมได้ จึงทำให้เกิดแนวคิดวิจัยนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะต้นแบบที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยมหิดล
2. ศึกษาทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมหาวิทยาลัยมหิดล
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมหาวิทยาลัยมหิดล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติ นักศึกษาซึ่งอยู่ในมหาวิทยาลัยรัฐบาล และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 40 ราย เป็นนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 ราย และนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอื่นๆ จำนวน 10 ราย โดยมีขอบเขตการทำวิจัยเป็นระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2562 - ตุลาคม 2562

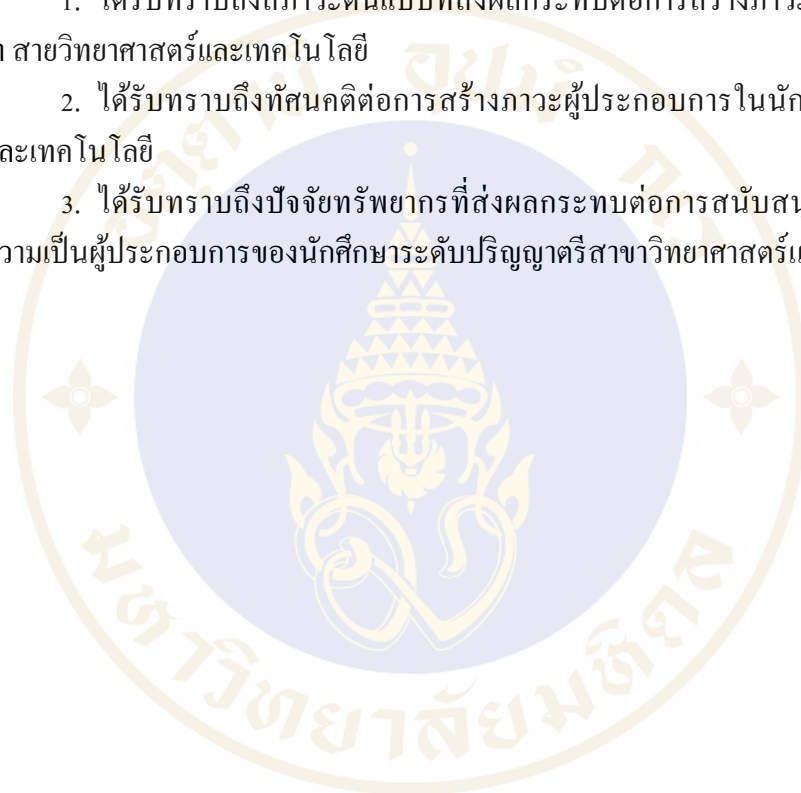
ข้อจำกัดของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาเป็นเพียงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่ศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น ไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา และไม่ครอบคลุมในทุกมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

2. การศึกษานี้อ้างอิงตามกรอบดำเนินการวิจัยซึ่งมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ของสภาวะต้นแบบและทัศนคติของความเป็นผู้ประกอบการนั้น ไม่ครอบคลุมทุกปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ
3. การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพไม่สามารถแปลผลออกมาเป็นจำนวนที่แน่นอนได้

ประโยชน์ของผลการวิจัย

1. ได้รับทราบถึงสภาวะต้นแบบที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. ได้รับทราบถึงทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. ได้รับทราบถึงปัจจัยทรัพยากรที่ส่งผลกระทบต่อการสนับสนุนบริการถ่ายโอนความรู้ความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial education)

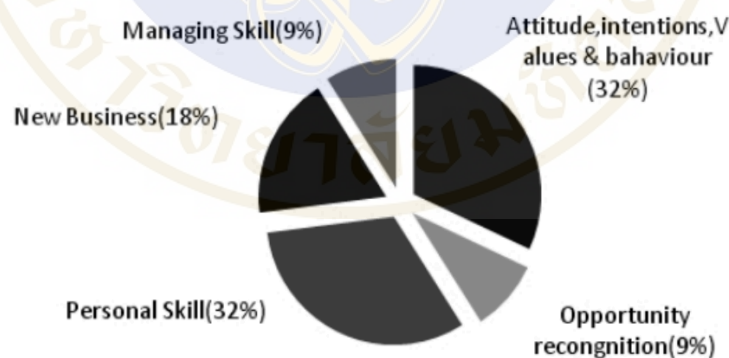
จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารต่างๆ มีหลายงานวิจัยที่ให้ความหมายของผู้ประกอบการ แตกต่างกันไปบางงานวิจัยได้ให้ความหมายผู้ประกอบการว่าเป็นนวัตกรรม (Innovator) บางงานวิจัยได้ให้ความหมายว่าเป็นผู้สร้างความมั่งคั่ง (Wealth creator) หรือผู้ที่ชอบความท้าทาย (Challenge taker) จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าคำว่าผู้ประกอบการมีหลากหลายความหมายตามบริบทของการใช้งาน โดยการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial education) จากงานวิจัยของ Jones และ English ในปี 2004 กล่าวไว้ว่า “กระบวนการของแต่ละคนในการค้นหาโอกาส, ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง, ความภูมิใจ, ความรู้, และทักษะที่ใช้ในการทำธุรกิจ” (Jones, & English, 2004) บางงานวิจัยก็ให้ความหมายว่าเป็นการฝึกฝนเพื่อรับมือกับอนาคตที่ไม่แน่นอน และมีความสามารถในการสร้างธุรกิจ (Kuratko, 1995; Kirby, 2004; Garavan, & O’Cinneide, 1994)

จากการศึกษาของ Gautam และ Singh ในปี 2015 คำว่าผู้ประกอบการนั้นไม่มีความหมายที่แน่นอนและตายตัว จากการศึกษาก็ได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า “ผู้ที่สามารถสร้างสิ่งใหม่จากแนวความคิด ซึ่งมีความคิดสร้างสรรค์, มีนวัตกรรม, และต้องยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น รวมถึงความสามารถในการวางแผนและบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์” ดังนั้นความหมายของการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ คือ “กระบวนการของการนำความรู้, ทักษะ, ทักษะ, และความสามารถมาประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพ” และจากการศึกษาได้สรุปคำจำกัดความของความหมายของการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการได้มีส่วนประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องที่ทัศนคติและทักษะต่างๆมากถึงร้อยละ 32 รองลงมาเป็นความสามารถในการสร้างธุรกิจใหม่ๆอยู่ที่ร้อยละ 18 ความสามารถในการบริหารงานและความสามารถในการค้นหาโอกาสอยู่ที่ร้อยละ 9 ดังแสดงในภาพที่ 1

คุณลักษณะของการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ (Characteristics of entrepreneurial education)

การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการโดยทั่วไปแล้วมุ่งเน้นไปที่การสร้างวัฒนธรรมในแบบผู้ประกอบการซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถหาโอกาสในการทำธุรกิจ และไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงในธุรกิจใหม่ๆเท่านั้น ภาวะความเป็นผู้ประกอบการเป็นความสามารถที่ช่วยให้ผู้คนมีความคิดริเริ่มและรับมือกับโอกาสต่างๆที่กำลังเข้ามา โดยจากในงานวิจัยของ Gautam และ Singh ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการโดยอ้างอิงจากงานวิจัยต่างๆไว้ดังนี้

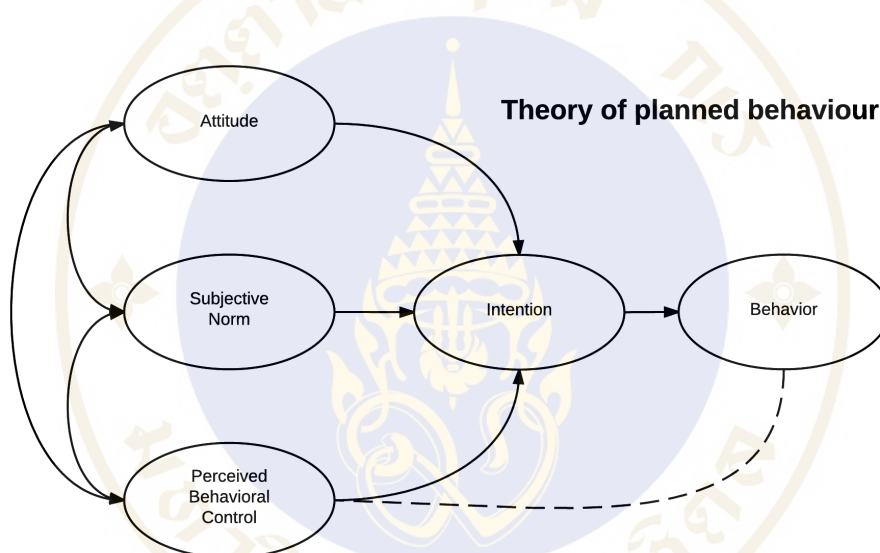
1. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการคือการศึกษานวัตกรรม (Contillon, 1931; Kirby, 2004)
2. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการคือการศึกษาความเป็นผู้นำ (Kuratka & Harnsby, 1996)
3. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการเป็นการศึกษาการสร้างวัฒนธรรมองค์กร (Vesper & William, 1997)
4. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการคือความสามารถในการทำให้สำเร็จ (Vesper & William, 1997)
5. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการเกี่ยวข้องกับการสร้างและการดำเนินธุรกิจ (Kuratka & Jennings, 1999)
6. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการคือการศึกษาระบวนการสร้างมูลค่าให้กับลูกค้า (McGrath, MacMillan & Scheinberg, 1992)
7. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการเป็นการกำหนดทิศทางของการเจริญเติบโตไปสู่ความมั่งคั่ง, ความรู้, และการทำงานในอนาคต (Robert, 1998)
8. การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลง, ความสามารถในการยอมรับความเสี่ยง, และการสร้างสิ่งใหม่จากแนวความคิด (Gundry & Kickal, 1998)

ภาพที่ 2.1 คำจำกัดความของความหมายการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ
ที่มา : Gautam, M. K., & Singh, S. K. (2015)

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (Theory of planned behavior : TPB)

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (Theory of planned behavior) หรือ TPB (Ajzen, 1987; Ajzen, 1991) โดยทฤษฎีนี้พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) (Ajzen and Fishbein, 1980) โดยโครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนนั้นประกอบไปด้วยความเชื่อ 3 ประการก่อนที่จะก่อให้เกิดความสนใจ ได้แก่ ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward behavior), บรรทัดฐานทางสังคม (Subjective norm), และความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) ซึ่งความเชื่อทั้งสามประการนี้จะนำมาสู่ความตั้งใจหรือเจตนาในการทำตามแบบแผน (Intention) และท้ายที่สุดนำไปสู่การเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรม (Behavior) ในที่สุด ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2.2 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (Theory of Planned Behavior: TPB)

ที่มา : https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6b/Theory_of_planned_behavior.png

ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward behavior) คือระดับความรู้สึกนึกคิด โดยถ้าหากบุคคลนั้นมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมหนึ่งแล้วจะให้ผลกระทบตามมาทางบวก บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นๆ แต่ถ้าหากบุคคลดังกล่าวมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมหนึ่งแล้วจะส่งผลกระทบตามมาในด้านลบ บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้นด้วยเช่นกัน (สุวรรณา วิริยะประยูร, 2548)

บรรทัดฐานทางสังคม (Subjective norm) คือ การรับรู้และประเมินแรงกดดันจากสังคม หากกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง โดยส่วนใหญ่แล้วจะหมายถึงการรับรู้ว่าคุณค่าอื่นที่มีความสำคัญ หรือมีความใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ หรือเพื่อน มีความคิดเห็นที่สนับสนุนหรือคัดค้าน

การกระทำนั้นๆ โดยถ้าหากกลุ่มคนที่เป็นกลุ่มอ้างอิงมีความคิดเห็นที่สนับสนุนการกระทำนั้น โดยส่วนมากบุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามการกระทำนั้นๆไปด้วย ในทางกลับกันหากกลุ่มอ้างอิงมีความคิดเห็นที่คัดค้านต่อการกระทำนั้นๆ โดยส่วนมากบุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่คล้อยตามกันไปด้วย ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มอ้างอิงก็จะขึ้นอยู่กับความสำคัญในแต่ละเรื่อง แต่จะประเด้นด้วยเช่นเดียวกัน

ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) คือ การรับรู้ของบุคคลว่ายากหรือง่ายต่อการกระทำพฤติกรรม หรือการรับรู้ถึงความเป็นไปได้ที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ โดยถ้าบุคคลนั้นมีความเชื่อว่าการกระทำหนึ่งสามารถที่จะควบคุมให้เกิดผลลัพธ์ตามความต้องการได้ บุคคลนั้นก็จะมีความโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆสูง แต่ถ้าหากบุคคลนั้นมีความเชื่อที่ไม่สามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้นๆให้เกิดผลลัพธ์ตามความต้องการได้ บุคคลนั้นก็จะมีความโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้นๆด้วยเช่นเดียวกัน

จากการศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องพบว่ามีส่วนประกอบของทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกับงานวิจัยบริบทของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (Context of entrepreneurial intention) ซึ่งเป็นงานวิจัยของ Shapero ในปี 1982 (Shapero, 1982) โดยพัฒนามาจากทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory) และในความเชื่อหลักๆที่จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial intention) ประกอบไปด้วย การรับรู้ความเป็นไปได้ (Perceived feasibility), การรับรู้ความต้องการ (Perceived desirability), และแนวโน้มที่จะทำ (Propensity to act) โดย Shapero ได้ทำนายไว้ว่า การรับรู้ความเป็นไปได้ของผู้ประกอบการและการรับรู้ความต้องการของผู้ประกอบการมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การรับรู้ความเป็นไปได้ของผู้ประกอบการและการรับรู้ความต้องการของผู้ประกอบการมีความคล้ายคลึงกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนในส่วนประกอบของทัศนคติต่อพฤติกรรมและความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งความแตกต่างของทั้งสองทฤษฎีนี้ คือ แนวโน้มที่จะทำและบรรทัดฐานทางสังคม โดยในทฤษฎีดังกล่าวทั้งสองทฤษฎีสามารถกล่าวได้ว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนนั้นมีความเข้าใจในเรื่องของพฤติกรรมทางสังคมมากกว่า แต่ในทฤษฎีของ Shapero มีความเข้าใจในเรื่องของคุณลักษณะและประสบการณ์ในความเป็นผู้ประกอบการมากกว่า แต่ถึงอย่างไรก็ตามผู้วิจัยสามารถนำทั้งสองทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้กับงานวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในระดับที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและการทบทวนวรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาพบว่า มีหลายงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ (Autio et al. (1997), Schwarz, E. J., Wdowiak, M. A., Almer-Jarz, D. A., & Breiteneker, R. J. (2009); Toledano, N., & Urbano, D. (2008); Turker, D., & Sonmez Selçuk, S. (2009)) โดยงานวิจัยทั้งหมดได้กล่าวถึง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาซึ่งมีหลายปัจจัยที่คล้ายและแตกต่างกัน โดยจากการศึกษาของ Turker, D., & Sonmez Selçuk, S. (2009) ได้ทำการศึกษายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาประเทศตุรกี พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างภาวะผู้ประกอบการมีอยู่ 2 ด้านด้วยกัน คือ ปัจจัยการสนับสนุนทางการศึกษา (Educational support) ซึ่งสร้างความรู้และแรงบันดาลใจในการเข้าสู่การประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการ และปัจจัยสนับสนุนทางการศึกษานี้เองมีความสำคัญในการสร้างภาวะผู้ประกอบการ อีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ คือ ปัจจัยสนับสนุนทางด้าน โครงสร้าง (Structural support) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสนับสนุนทางการศึกษามีผลกระทบต่อ การสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษามากกว่าปัจจัยสนับสนุนทางด้านโครงสร้าง เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนทางด้าน โครงสร้างนักศึกษามองว่าจะได้เริ่มต้นใช้เมื่อเริ่มเป็นผู้ประกอบการแล้ว แต่สำหรับปัจจัยสนับสนุนทางการศึกษานั้นจะได้ใช้และส่งผลกระทบทันที แต่ทั้งสองปัจจัยก็ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาเช่นเดียวกัน อีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การสร้างภาวะผู้ประกอบการ คือ ปัจจัยสนับสนุนทางด้านความสัมพันธ์ซึ่งในการ ศึกษาพบว่า ปัจจัยสนับสนุนทางด้านความสัมพันธ์ไม่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการใน นักศึกษา แต่เนื่องด้วยสาเหตุโดยยังไม่ทราบแน่ชัด และการศึกษาวิจัยของ Schwarz, E. J., Wdowiak, M. A., Almer-Jarz, D. A., & Breiteneker, R. J. (2009) ได้ทำการศึกษาการสร้างภาวะผู้ ประกอบการในนักศึกษาประเทศออสเตรเลีย ซึ่งได้ทำการศึกษาในปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปทั้งสิ้น 3 ส่วนประกอบ คือ ทักษะคิดพื้นฐาน เช่น ทักษะคิดต่อเรื่องเงิน, ทักษะคิดต่อเรื่องการเปลี่ยนแปลง, ทักษะคิดต่อเรื่องการแข่งขัน เป็นต้น, ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ, และสถานะต่างๆที่มีส่วนใน การสร้างภาวะผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่าทุกส่วนประกอบมีความสำคัญต่อการสร้างภาวะผู้ ประกอบการในนักศึกษาทั้งสิ้น โดยในแต่ละส่วนประกอบมีส่วนประกอบย่อยที่สำคัญแตกต่างกัน ออกไป แต่สิ่งที่ค้นพบเพิ่มเติมในงานวิจัยนี้คือ ในส่วนของเงินทุนสนับสนุนและขั้นตอนต่างๆใน การจัดตั้งธุรกิจไม่มีผลต่อการเกิดภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีความ แตกต่างไปจากการศึกษาเดิมที่ผ่านมา และค้นพบมากไปกว่านั้นว่า ภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษานั้นขึ้นกับ เพศ, อายุ, และคณะที่ศึกษาล้วนมีผลกับการสร้างภาวะผู้ประกอบการ โดยในงานวิจัย ก่อนหน้านี้เคยค้นพบว่านักศึกษาเพศชายจะมีความกระตือรือร้นที่จะอยากเป็นผู้ประกอบการ มากกว่านักศึกษาเพศหญิง แต่ในปัจจุบันพบว่านักศึกษาเพศหญิงมีความกระตือรือร้นมากขึ้นกว่า เดิมในการเป็นผู้ประกอบการและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆในอนาคต อีกทั้งคณะหรือวิชาที่ ศึกษาีผลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ โดยในงานวิจัยพบว่า นักศึกษาที่สนใจในวิชามนุษย์จะ มีความสนใจที่จะสร้างธุรกิจน้อยที่สุด แต่ในนักศึกษาที่สนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ธุรกิจ จะมีความ สนใจในการสร้างธุรกิจมากที่สุด และจากกรอบการวิจัยของ Toledano, N., & Urbano, D. (2008) พบว่าการสร้างภาวะผู้ประกอบการประกอบไปด้วยหรือทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีผลมาจาก สถานะต้นแบบ (Role model) ซึ่งประกอบด้วยหลายๆปัจจัย เช่น สถานะแวดล้อมของครอบครัว (Family environment), สถานะแวดล้อมการศึกษา (Educational environment), สถานะแวดล้อมใน

การศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship education environment), และสภาวะแวดล้อมจากการทำงาน (Work environment) เป็นต้น ซึ่งปัจจัยข้างต้นทั้งหมดได้ก่อให้เกิดทัศนคติต่อการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial skills), และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention) ซึ่งเป็นบริบทของการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการ

สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เข้าสู่ประเด็นปัญหาการวิจัย

จากการศึกษาของ Kuratko ในปี 2015 พบว่าการสร้างภาวะผู้ประกอบการเป็นเรื่องที่สามารถเรียนรู้ได้ผ่านการเรียนการสอน และในหลายปีที่ผ่านมาพบว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรการสร้างภาวะผู้ประกอบการเป็นจำนวนมากทั่วโลก และเป็นที่ยอมรับกันว่าภาวะผู้ประกอบการมีความสำคัญต่อการแข่งขัน และการพัฒนาขององค์กรในปัจจุบัน หลายๆ ประเทศในทวีปเอเชียใช้ภาวะผู้ประกอบการเป็นเครื่องมือในการแข่งขันกันในตลาดเศรษฐกิจโลก และถึงแม้จะสามารถพัฒนาได้ช้ากว่าหลายประเทศในทวีปยุโรปและอเมริกา จากการรายงานของ Global Entrepreneurship Index (GEI) ซึ่งจัดทำโดย Global Entrepreneurship and Development Institute (Ács et al., 2017) ซึ่ง GEI นี้วัดผลมาจาก 3 ส่วนหลัก คือ

1. ทัศนคติความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Attitude)
2. ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Ability)
3. ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Aspiration)

การศึกษาภาวะผู้ประกอบการมีความสนใจเพิ่มมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลมีการให้ความสำคัญ และลงทุนเพิ่มมากขึ้นในผู้ประกอบการรายใหม่เป็นจำนวนมาก และยังมีแนวโน้มว่าจะยังคงให้ความสำคัญต่อไป โดยการสนับสนุนในการพัฒนาด้านนวัตกรรมและการศึกษาภาวะผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาระดับสูง

การศึกษาภาวะผู้ประกอบการและนวัตกรรมได้เริ่มต้นมาจากการบรรจุลงในหลักสูตรของโรงเรียนธุรกิจต่างๆ และถูกขยายออกไปในสาขาวิชาอื่นมากขึ้นในปัจจุบัน เช่น วิศวกรรมศาสตร์, สังคมศาสตร์, และการพัฒนาอื่นๆ การศึกษาภาวะผู้ประกอบการช่วยสร้างแรงกระตุ้น, ความตระหนักรู้, วิธีการคิดและทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของธุรกิจ ซึ่งหลักๆ แล้วจะสอนถึงเรื่องของการค้นหาโอกาสทางการตลาด และการพัฒนาทักษะต่างๆ ที่สามารถใช้ได้จริงในภาคธุรกิจ

ในประเทศไทยมีการเพิ่มจำนวนของผู้ประกอบการมากขึ้นเช่นเดียวกับแนวโน้มโลก และมีแนวโน้มที่จะสร้างผลกำไรได้ดีจากการสำรวจของ Babson College ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าประเทศไทยมีการสร้างผู้ประกอบการใหม่ๆ อยู่ที่ 27.5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือเป็นอันดับที่ 2 จากการสำรวจทั้งหมด 65 ประเทศ และจากการสำรวจยังพบว่ามีคนไทยจำนวนมากที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและต้องการเริ่มต้นธุรกิจของตัวเองภายใน 3 ปีข้างหน้า มาก

ไปกว่านั้นการสำรวจยังพบว่ามีผู้หญิงจำนวนมากที่มองเห็นโอกาสที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยรวมแล้วประชากรไทยจำนวนมากมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ โดยมีการสนับสนุนทั้งในด้านของวัฒนธรรมและสภาวะแวดล้อมต่างๆ ซึ่งเหมาะแก่การทดลองและสร้างนวัตกรรม

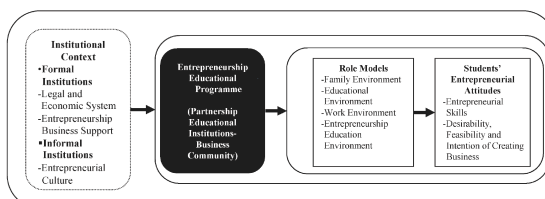
กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาวะผู้ประกอบการพบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะผู้ประกอบการมีอยู่หลายปัจจัยทั้งในส่วนของสถาบันการศึกษาและสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาวะต้นแบบ (Role Models) มีส่วนสำคัญอย่างมากในการสร้างภาวะผู้ประกอบการ และทัศนคติความเป็นผู้ประกอบการ

ทัศนคติความเป็นผู้ประกอบการ จากการศึกษางานวิจัยของ Nuria Toledano และ David Urbano ที่ทำการศึกษการสร้างภาวะผู้ประกอบการในมหาวิทยาลัยในประเทศสเปน พบว่าทัศนคติความเป็นผู้ประกอบการ เกี่ยวข้องใน 2 ส่วนประกอบหลัก คือ

1. ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Skill)
2. ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention)

สภาวะต้นแบบ (Role Models) หมายถึง บุคคลที่ใช้ชีวิตในการศึกษาพฤติกรรมต้นแบบ ถ้าหากอยู่ในบริบทของอาชีพ เช่นการเป็นผู้ประกอบการ สภาวะต้นแบบจะช่วยให้สามารถนำไปสู่ความคาดหวังและสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อนำไปสู่ความตั้งใจในอาชีพการงานที่ทำ (Lent et al., 1994) และจากการศึกษาพบว่า สภาวะต้นแบบนี้อาจหมายถึง พฤติกรรมต้นแบบที่ถูกเรียนรู้ผ่านการขัดเกลาทางสังคม (Thomas and Biddle, 1996) ซึ่งการเรียนรู้พฤติกรรมต้นแบบผ่านการขัดเกลาทางสังคมก็อยู่หลายระดับตามช่วงอายุเช่นเดียวกัน การเรียนรู้แรกเริ่มมาจากสถาบันครอบครัว ต่อมาเรียนรู้ผ่านทางสถาบันการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานตามลำดับ จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ทักษะความเป็นผู้ประกอบการนั้นสามารถเรียนรู้ได้ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว จากพ่อแม่ผู้ปกครอง จากเพื่อนร่วมสถาบันการศึกษาและจากที่สถานที่ทำงาน (Gorman et al., 1997) เป็นที่น่าสนใจว่าสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันโดยสภาวะแวดล้อมถูกจัดเป็นทุนทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งหลายการศึกษาชี้ให้เห็นว่าต้นทางสังคมเป็นทรัพยากรสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ (Davidsson and Honig, 2003) และจากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นนี้สามารถสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดงานวิจัยได้ตามภาพที่ 3

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ที่มา : Toledano, N., & Urbano, D. (2008).

ข้อเสนอการวิจัย (Research Proposition : P)

P1 สภาวะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P2 สภาวะแวดล้อมการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P3 สภาวะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P4 สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P5 สภาวะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P6 สภาวะแวดล้อมการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P7 สภาวะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P8 สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษาเอกสารและงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงได้ออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและข้อเสนอการวิจัย เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยต่อไป

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในมหาวิทยาลัยมหิดล
2. ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนทั้งสิ้น 40 ราย โดยเป็นนักศึกษสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 ราย และนักศึกษสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอื่นๆ จำนวน 10 ราย โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้แบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ด้วยวิธีการจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มหลักๆ ดังนี้
 - 2.1. นักศึกษสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ และการแพทย์ เช่น นักศึกษาแพทย์, เทคนิคการแพทย์, กายภาพบำบัด, กิจกรรมบำบัด เป็นต้น
 - 2.2. นักศึกษสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประยุกต์ เช่น นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์, นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น
 - 2.3. นักศึกษสายวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ เช่น นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยบทสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจพร้อมด้วยแบบสัมภาษณ์ จำนวน 40 ชุด ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงว่าจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำเสนอข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น แต่จะไม่เผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล
3. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่เก็บมาได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยสถิติการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติหรือวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่เก็บมาได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจะนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยสถิติการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

จากการกำหนดรูปแบบของการวิจัย สามารถสรุปวิธีการและกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 : ตารางสรุปวิธีการและกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์	การเก็บข้อมูลวิจัย		ข้อมูลของแบบสอบถาม	การวิเคราะห์ข้อมูล
	เก็บข้อมูลจาก	วิธีการเก็บข้อมูล		
ศึกษาสภาวะต้นแบบที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์	แบบสัมภาษณ์	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
ศึกษาทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	และ เทคโนโลยี จำนวน 40 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัว	และ เทคโนโลยี โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกประเภทกึ่ง		
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	อย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการจำเพาะเจาะจง	โครงสร้าง		

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งผู้วิจัยได้เป็นคนดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้กำหนดขึ้นให้ครอบคลุมต่อประเด็นข้อนำเสนอการวิจัยต่างๆที่ได้ตั้งไว้ โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนทั้งสิ้น 40 ราย โดยเป็นนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 ราย ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ, นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประยุกต์, และนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ อีกทั้งยังทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อขยายผลความมั่นใจออกไปยังนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยอื่นๆในกรุงเทพมหานครอีกเป็นจำนวน 10 ราย ซึ่งสามารถครอบคลุมผลการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามแนวคิดกรอบการวิจัย จนสามารถตอบข้อนำเสนอการวิจัยที่กำหนดไว้ได้ทั้งหมด ดังนี้

P1 สภาวะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะแวดล้อมครอบครัวต่อการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่า สภาวะแวดล้อมครอบครัวไม่มีผลต่อการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการ ส่วนในรายที่ครอบครัวเป็นผู้ประกอบการจากการสัมภาษณ์พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ได้มีการพูดคุยกันถึงเรื่องการสืบทอดกิจการหรือการที่ลูกจะต้องมาดูแลกิจการต่อทำให้ไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ โดยอาจจะมีการช่วยทำกิจการบ้างเล็กน้อย แต่โดยภาพรวมไม่ได้มีการสอนงานกันอย่างจริงจัง

P2 สภาวะแวดล้อมการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษาพบว่า สภาวะแวดล้อมของการศึกษา ไม่ได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเป็นกลุ่มนักศึกษาซึ่งศึกษาวิชาเฉพาะทาง ซึ่งโดยส่วนมากมีวิชาเซ็พรองรับ เช่น วิศวกรรมศาสตร์, แพทยศาสตร์, เทคนิคการแพทย์ เป็นต้น ทำให้สภาวะแวดล้อมของการศึกษาเป็นการศึกษาเรียนรู้วิชาที่จำเพาะเจาะจงกับการนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต อาจจะมีการส

อดแทรกวิชาการจัดการลงไปบ้างแต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการแต่อย่างใด

P3 สภาวะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของสภาวะแวดล้อมการทำงานกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการพบว่า สภาวะแวดล้อมของการทำงานมีผลทำให้สร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาจริง ทั้งนี้สภาวะแวดล้อมของการทำงานนับจากการที่นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกับองค์กรภายนอก เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ โดยจะเห็นได้ชัดจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่สนใจจัดกิจกรรมต่างๆระหว่างเรียนจะได้รับทักษะความรู้ในเรื่องความเป็นผู้ประกอบการผ่านการจัดกิจกรรมซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ไม่ได้มีความสนใจในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

P4 สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากผลของการศึกษาพบว่า สภาวะแวดล้อมของการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประยุกต์ซึ่งในปัจจุบันการเรียนการสอนของนักศึกษานี้จะมุ่งเน้นให้มีการเรียนวิชาผู้ประกอบการมากขึ้น เช่น การสร้างแบบจำลองสินค้า (Prototype), กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking), วิธีการนำเสนอการขาย (Pitch) เป็นต้น และในนักศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพและนักศึกษาวิทยาศาสตร์บริสุทธ์อาจจะไม่ได้มีการเรียนวิชาผู้ประกอบการที่ชัดเจนเหมือนอย่างในนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประยุกต์ แต่มีการศึกษาวิชาเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา เพื่อประกอบอาชีพให้ตรงสายกับที่ได้ศึกษามา

P5 สภาวะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษาพบว่าสภาวะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจริง โดยพบว่ามีหลายรายในกลุ่มตัวอย่างที่สร้างความมุ่งมั่น ความตั้งใจในการอยากเป็นผู้ประกอบการมาจากสภาวะแวดล้อมของครอบครัว บางรายใช้ปัญหา อุปสรรคที่เคยพบเคยเจอครอบครัวมาเป็นแรงผลักดันในการเป็นผู้ประกอบการ บางรายใช้ธุรกิจครอบครัวมาต่อยอดและสร้างเป็นกิจการของตนเอง เช่น นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สายวิทยาศาสตร์การแพทย์คนหนึ่ง ได้กล่าวไว้ว่า “ที่บ้านทำธุรกิจขายส่งวัตถุดิบอาหารทะเล เห็นแล้วว่าไม่ยั่งยืน อยากจะต่อยอดธุรกิจครอบครัวที่สืบทอดกันมาหลายรุ่น” ซึ่งจากการสัมภาษณ์ถึงลงไปอีกพบว่า นักศึกษารายนี้ได้ทำการคิดผลิตภัณฑ์ใหม่และลองวางขายในตลาด แต่

ไม่ประสบความสำเร็จทำให้เรียนรู้ถึงอะไรหลายอย่างที่ยังไม่พร้อม และเก็บความผิดพลาดเป็นประสบการณ์ หลังจากจบการศึกษา นักศึกษารายนี้มีความตั้งใจจะเรียนต่อในสาขาผู้ประกอบการในระดับปริญญาโทต่อไป

P6 **สถานะแวดล้อมการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

จากการศึกษาพบว่าสถานะแวดล้อมของการศึกษาไม่ได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยพบว่านักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์การแพทย์จะมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการประกอบวิชาชีพที่ตนเองเรียนมาในอนาคตเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และประกอบกับทางคณะ มหาวิทยาลัยสอนวิชาความรู้ซึ่งเป็นวิชาชีพ มีวิชาส่วนน้อยที่สอดแทรกความเป็นผู้ประกอบการให้นักศึกษาในกลุ่มนี้ ส่งผลให้นักศึกษาไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในอนาคต มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการในอนาคต โดยในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากที่ตอบว่าต้องการเป็นผู้ประกอบการในอนาคตอาจจะมีความชอบส่วนบุคคล หรือพบว่าคณะ สาขาที่ตนเรียนอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการประกอบอาชีพของตนเองจึงมีความสนใจและออกหาความรู้ในวิชาผู้ประกอบการ

P7 **สถานะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

จากการศึกษาพบว่าสถานะแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยพบว่าในรายที่มีความสนใจในการออกไปทำงานที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการจะมีความสนใจในการประกอบอาชีพผู้ประกอบการในอนาคตหลังจากจบการศึกษา โดยพบว่านักศึกษาจำนวนหลายรายที่สนใจในการจัดกิจกรรมต่างๆ เคยลองคิดและลงมือสร้างธุรกิจของตนเองขึ้นมาแล้ว

P8 **สถานะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

จากการศึกษาพบว่าสถานะแวดล้อมของการศึกษาวิชาผู้ประกอบการไม่ได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ในเชิงของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยอย่างที่กล่าวมาข้างต้นในข้อเสนอแนะงานวิจัยที่ 4 นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยส่วนมากมีความต้องการในการประกอบอาชีพตามแนวทางที่เรียนมาอยู่เดิมแต่แล้วนั้น จึงทำให้ผลการสัมภาษณ์พบว่าสถานะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการไม่ได้ทำให้เปลี่ยนความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพ แต่สามารถสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการให้กับนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

P1 สถานะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถานะแวดล้อมครอบครัวไม่มีผลต่อการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P2 สถานะแวดล้อมการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถานะแวดล้อมการศึกษาไม่มีผลต่อการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P3 สถานะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถานะแวดล้อมการทำงานมีผลต่อการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P4 สถานะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถานะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีผลต่อการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P5 สถานะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถานะแวดล้อมครอบครัวมีผลต่อการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P6 สถานะแวดล้อมการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถานะแวดล้อมการศึกษาไม่มีผลต่อการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P7 สภาวะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สภาวะแวดล้อมการทำงานมีผลต่อการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P8 สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการไม่มีผลต่อการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 30 ราย และนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอื่นๆ จำนวน 10 ราย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านของทักษะความเป็นผู้ประกอบการ มีเพียง 2 ปัจจัยเท่านั้น คือ สภาวะแวดล้อมของการทำงาน และสภาวะแวดล้อมของการศึกษาวิชาผู้ประกอบการที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนในด้านของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ มี 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ คือ สภาวะแวดล้อมครอบครัว และ สภาวะแวดล้อมการทำงาน เท่านั้น โดยจากการศึกษาแล้วพบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะมีความตั้งใจ และมีทักษะของการประกอบอาชีพนั้นๆตามคณะ หรือสาขาวิชาที่ได้ศึกษามา มีเพียงนักศึกษาส่วนน้อยเท่านั้นที่ค้นพบว่าคณะ หรือสาขาที่ได้เรียนมานั้นไม่ตรงกับความต้องการของตัวเอง จึงได้ออกหาประสบการณ์ หรือการเรียนรู้อื่นๆมาเพิ่มเติม ยกเว้นในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประยุกต์ เช่น นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีการเรียนการสอนสอดแทรกวิชาผู้ประกอบการเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตรอยู่บ้าง ทำให้นักศึกษาในสาขานี้มีความรู้และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมากกว่า เมื่อเทียบกับนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์สุขภาพและนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์

อภิปรายผลการวิจัย

P1 สภาวะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P5 สภาวะแวดล้อมครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษางานวิจัยและทบทวนวรรณกรรมพบว่า การเรียนรู้ทักษะความเป็นผู้ประกอบการและการสร้างความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการนั้นสามารถเรียนรู้ได้ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว จากเพื่อนร่วมสถาบัน และจากสถานที่ทำงาน (Gorman et al., 1997) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ระบุว่า สถาบันครอบครัว และเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างผู้ประกอบการ (Davidsson and Honig, 2003) แต่จากผลของการวิจัยนั้นแตกต่างกันออกไปในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะความเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นไม่ได้สร้างขึ้นมาจากสภาวะแวดล้อมครอบครัว แต่ในส่วนของความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการนั้นเหมือนกัน คือสภาวะแวดล้อมครอบครัวมีส่วนในการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P2 สภาวะแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P6 สภาวะแวดล้อมการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษาของ Kuratko พบว่าการสร้างภาวะผู้ประกอบการเป็นเรื่องที่สามารถเรียนรู้ได้ผ่านการเรียนการสอน (Kuratko, 1995) แต่สำหรับนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบว่า สถาบันการศึกษาไม่ได้มีส่วนช่วยในการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการเหมือนอย่างที่วรรณกรรมได้เคยทำการวิจัยไว้

P3 สภาวะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P7 สภาวะแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษางานวิจัยและทบทวนวรรณกรรมพบว่า การเรียนรู้ทักษะความเป็นผู้ประกอบการและการสร้างความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการนั้นสามารถเรียนรู้ได้ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว จากเพื่อนร่วมสถาบัน และจากสถานที่ทำงาน (Gorman et al., 1997) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ระบุว่า สถาบันครอบครัว และเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างผู้ประกอบการ (Davidsson and Honig, 2003) ซึ่งตรงกับในนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ที่สภาวะแวดล้อมการทำงานมีส่วนช่วยในการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการและสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P4 สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

P8 สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากการศึกษางานวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมในหลายๆการศึกษา ในหลายปีที่ผ่านมาได้มีการเพิ่มขึ้นของสถาบันการศึกษาที่ทำการสอนเกี่ยวกับภาวะผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น โดยในประเทศไทยเองก็มีการเพิ่มขึ้นของสถาบันศึกษามากขึ้นเช่นกัน (Díaz et al., 2005; Hodgson, 2004; Urbano et al., 2002) ซึ่งผลของการวิจัยการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาวะแวดล้อมการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมีส่วนช่วยในการสร้างทักษะความเป็นผู้ประกอบการแต่ไม่ได้มีส่วนในการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

ข้อเสนอแนะทางด้านการวิชาการ

จากการวิจัยวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ในการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งได้ผลต่างออกไปจากการศึกษาวิจัยในนักศึกษาสายธุรกิจ คือการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประกอบไปด้วยการสร้างทักษะผู้ประกอบการสามารถสร้างได้จากสภาวะแวดล้อมทางการศึกษาวิชาผู้ประกอบการและสภาวะแวดล้อมการทำงาน ส่วนในการสร้างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการสามารถสร้างได้จากสภาวะแวดล้อมครอบครัวและสภาวะแวดล้อมการทำงาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากต้องการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องมีหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยกันตั้งแต่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา หรือสภาวะแวดล้อมต่างๆที่เหมาะสม และหากนักวิจัยท่านใดที่สนใจในการวิจัยนี้สามารถนำการวิจัยไปต่อยอดพัฒนาให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชามากยิ่งขึ้น รวมไปถึงวิจัยในเชิงปริมาณเพื่อให้เกิดข้อมูลทางสถิติมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะทางด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ในภาคปฏิบัติ

มติสถาบันครอบครัว

พ่อแม่ผู้ปกครองหากต้องการให้บุตรหลานเติบโตขึ้นมาเป็นนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความเป็นผู้ประกอบการก็ต้องส่งเสริมให้ออกไปเรียนรู้ หากความรู้ต่างๆเกี่ยวกับผู้ประกอบการ รวมถึงการทำงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าร่วมอบรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาวะผู้ประกอบการจากองค์กรภายนอก เนื่องจากจากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ภาวะแวดล้อมของการทำงานสามารถสร้างและก่อให้เกิดภาวะผู้ประกอบการมากที่สุด และสามารถเรียนรู้ได้จากการเรียนรู้และลงมือทำจริง

มติสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาหากอยากสร้างให้นักศึกษามีความเป็นผู้ประกอบการมากขึ้นควรมีการใส่วิชาผู้ประกอบการเข้าไปมากขึ้นและเป็นวิชาผู้ประกอบการในการเรียนรู้เชิงปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถเข้าถึงและสามารถเรียนรู้วิชาความเป็นผู้ประกอบการจนสามารถสร้างภาวะผู้ประกอบการได้ หรืออาจจะร่วมกับองค์กรภายนอกในการสร้างเนื้อหาหรือหลักสูตรการเรียนรู้ภาวะผู้ประกอบการเพื่อให้ตรงกับสภาพของตลาดแรงงานที่ต้องการอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยระบุว่านักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่เห็นถึงความสำคัญและเห็นว่าในการศึกษามีส่วนในการสร้างภาวะผู้ประกอบการ อีกทั้งการเรียนรู้วิชาผู้ประกอบการไม่เพียงแต่สร้างผู้ประกอบการเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การเรียนรู้วิชาผู้ประกอบการสามารถสร้างทักษะ และความเป็นผู้นำเพื่อตอบสนองการทำงานของนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้

มติภาครัฐที่มีต่อนโยบายการศึกษาของประเทศ

หากอยากจะทำให้ประเทศมีการสร้างนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความเป็นผู้ประกอบการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติแล้วนั้นทางกระทรวงควรมีการส่งเสริมหรือออกกฎระเบียบให้มีการศึกษาวิชาผู้ประกอบการมากขึ้นทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสร้างผู้ประกอบการในประเทศ โดยการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือลงทุนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานเดิมอยู่แล้ว และมีการศึกษาที่บังคับให้ทุกมหาวิทยาลัย หรือสถาบันต้องมีการส่งเสริมการเรียนวิชาผู้ประกอบการให้นักศึกษาโดยเริ่มตั้งแต่ปีที่เริ่มเข้ามหาวิทยาลัยเนื่องจากในปีแรกๆนั้นนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่มีมีการเรียนการสอนวิชาเฉพาะหรือวิชาชีพมากนัก และง่ายต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้เริ่มปลูกฝังความเป็นผู้ประกอบการตั้งแต่ปีแรกๆของการศึกษา

บรรณานุกรม

- Ács, Z. J., & Szerb, L. (2012). *Global entrepreneurship and development index 2012*. Edward Elgar Publishing.
- Ajzen, I. (1987). Attitudes, Traits and Actions: Dispositional Prediction of Behavior in Personality and Social Psychology. *Advances in Experimental Social Psychology*, 20, 1-63.
- Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior & Human Decision Processes*, 50(2), 179-212.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Autio, E., Keeley, R. H., Klofsten, M., & Ulfstedt, T. (1997). Entrepreneurial intent among students: testing an intent model in Asia, Scandinavia and USA.
- Cantillon, R. (1931). *Essai sur la nature du commerce en general*. Edited with an English translation and other material by Henry, Higgs, Reissued, C.B. (1959). The royal economic society. London: Franks Cass and Co., Ltd.
- Davidsson, P. and Honig, B. (2003) 'The role of social and human capital among nascent entrepreneurs', *Journal of Business Venturing*, Vol. 18, pp.301-331.
- Díaz, C., Urbano, D. and Hernández, R. (2005) 'Teoría económica institucional y creación de empresas', *Investigaciones Europeas de Dirección y Economía de la Empresa*, Vol. 11, No. 3, pp.209-230.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley
- Garavan, T. N., & O' Cinneide, B. (1994). Entrepreneurship education and training programmes: a review and evaluation—part 1. *Journal of European industrial training*, 18(8), 3-12.
- Gautam, M. K., & Singh, S. K. (2015). Entrepreneurship education: concept, characteristics and implications for teacher education. *An International Journal of Education*, 5(1), 21-35.
- Gorman, G., Hanlon, D. and King, W. (1997) 'Some research perspectives on entrepreneurship education, enterprise education and education for small business management: a ten-year literature review', *International Small Business Journal*, Vol. 15, No. 3, pp.56-77.

- Toledano, N., & Urbano, D. (2008). Promoting entrepreneurial mindsets at universities: a case study in the South of Spain. *European Journal of International Management*, 2(4), 382-399.
- Turker, D., & Sonmez Selçuk, S. (2009). Which factors affect entrepreneurial intention of university students?. *Journal of European industrial training*, 33(2), 142-159.
- Urbano, D., Vaillant, Y. and Veciana, J.M. (2002) 'Support measures for new business creation: a comparative empirical study between rural and urban areas of Catalonia', paper presented at RENTXVI, 2002, 23–26 November, Barcelona, Spain.
- Vesper, K. and Gartner, W. (1997). Measuring the progress in entrepreneurship education. *Journal of Business Venturing*, Vol. 12, pp. 403-21.
- สุวรรณา วิริยะประยูร. (2548). พฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2562, จาก www.mea.or.th/internet/hdd/hdd1.pdf

ภาคผนวก ก
สำเนาใบรับรองว่าผ่านการอบรม CITI Program

ภาพที่ ก.1 สำเนาใบรับรองว่าผ่านการอบรม CITI Program

ภาคผนวก ข

การรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

IPSR-Institutional Review Board (IPSR-IRB)

Established 1985

COA. No. 2019/08-334

Certificate of Ethical Approval

Title of Project: *A Study of Influencing Factor that Develop the Entrepreneurial Mindset in Science and Technology Undergraduate Students of Mahidol University*

Duration of Project: *8 months (May - December 2019)*

Principal Investigator (PI): *Mr. Jatupat Prapojanasomboon*

PI's Institutional Affiliation: *College of Management, Mahidol University*

Approval includes:

- 1) *Submission form*
- 2) *Research proposal*
- 3) *Interview guideline*
- 4) *Participant information sheet*
- 5) *Informed consent document*

IPSR-Institutional Review Board (IPSR-IRB) met on 29th August 2019 and decided to issue the COA to the above project.

Signature

(Professor Emeritus Pramote Prasartkul)
Chairman, IPSR-IRB

Valid from September 18, 2019 to September 17, 2020

Remarks

- 1) Upon the completion of this project, the PI should inform the IPSR-IRB of such progress.
- 2) The PI is obliged to notify any modification of the research project to the IPSR-IRB.
- 3) For verifying this document, please use QR code above.

IORG Number: IORG0002101; FWA Number: FWA00002882; IRB Number: IRB0001007

Office of the IPSR-IRB, Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Phuttamonthon 4 Rd., Salaya, Phuttamonthon district, Nakhon Pathom 73170. Tel (662) 441-0201-4 ext. 223

ภาพที่ ข.1 เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

ภาคผนวก ค

แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการของนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยผู้ศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล รวมไปถึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดลแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการค้นคว้าอิสระระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ศึกษาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลประกอบการศึกษา ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลเพื่อการศึกษาเท่านั้น โดยข้อมูลของท่านจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ และนำเสนอโดยภาพรวมเท่านั้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 : สภาวะต้นแบบที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ

ส่วนที่ 3 : ทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา

ส่วนที่ 4 : ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน และขอขอบพระคุณยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ : () ชาย () หญิง
2. มหาวิทยาลัย: :
3. คณะ :
4. สาขา :
5. ชั้นปีที่ : () 1 () 2 () 3 () 4 () อื่นๆ

ส่วนที่ 2 : สถานะต้นแบบที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ

1. กรณีท่านสนใจเป็นผู้ประกอบการเมื่อจบการศึกษา ในระหว่างที่ท่านกำลังศึกษาท่านได้เรียนรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจผ่านกิจกรรมใด และท่านได้ความรู้ใดบ้าง โปรดอธิบาย
2. คณะ หรือมหาวิทยาลัยของท่านมีการเรียน, การสอนวิชาใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ โปรดอธิบาย
3. ที่บ้านของท่านมีการประกอบธุรกิจด้านใดหรือไม่ และท่านได้เรียนรู้ด้านใดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบ้าง โปรดอธิบาย

ส่วนที่ 3 : ทักษะต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการในนักศึกษา

1. คุณรู้จักคำว่าผู้ประกอบการหรือไม่ โปรดอธิบาย?
2. ภายหลังจากจบการศึกษาท่านมีความสนใจจะทำงานด้านใด เพราะเหตุใด?
3. เมื่อท่านจบการศึกษาแล้ว ท่านมีแผนในอนาคตที่จะเป็นเจ้าของธุรกิจของตนเองหรือไม่ เพราะเหตุใด

ส่วนที่ 4 : ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะต้นแบบและทัศนคติต่อการสร้างภาวะผู้ประกอบการ

1. แรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ท่านสนใจจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกิดจากอะไร หรือ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านไม่สนใจเป็นผู้ประกอบการเกิดจากอะไร เพราะเหตุใด
2. ท่านคิดว่าจะนำความรู้ที่ได้เรียนไปประกอบธุรกิจในด้านใด, ทางใดได้บ้าง โปรดอธิบาย